

1856

VIJAS VALSTIS

Latvijas izglototāju un racionalizatoru
 biedrības republikaņiska padome.

Vēsturiska izziņa.

1

Latvijas Izgudrotāju biedrība*

Vēsturiskā izziņa

* Biedrības nosaukuma maiņu skat. nākošā lapā

2

**Vissavienības Izgudrotāju un racionalizatoru biedrības Latvijas
Republikāniskā padome**

1958.g. 27. februāris - 1991.g. 27. augusts

Latvijas Izgudrotāju un racionalizatoru biedrība

1991.g. 27. augusts - 1993.g. 22. marts

Latvijas Izgudrotāju biedrība

1993.g. 22. marts -

Saīsinājumu saraksts.

LR - Latvijas republika

LVA - Latvijas Valsts arhīvs

VIRB - Vissavienības Izgudrotāju un racionalizatoru biedrība

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

VISSAVIENĪBAS IZGUDROTĀJU UN RACIONALIZĀTORU BIEDRĪBAS
LATVIJAS REPUBLIKĀNISKĀ PADOME /VIRB / dibināta saskaņā
ar Arodbiedrību Latvijas republikas padomes prezidija 1958.g.
27.II lēmumu /protokols Nr.41/3/ par "racionalizatoru un izgudrotāju biedrības dibināšanu". Biedrības dibināšana bija nepieciešama, lai varētu iespējami plašāk iesaistīt iestāžu, uzņēmumu un organizāciju strādniekus, inženiertehnisko personālu un kalpotājus aktīvā izgudrošanas un racionalizācijas darbā, lai paliecinātu sabiedrisko kontroli par izgudrojumu un racionalizācijas priekšlikumu ieviešanu dzīvē un sniegtu praktisku palīdzību racionalizatoriem un izgudrotājiem.

Racionalizatoru un izgudrotāju biedrība ir masu organizācija. Tā dibināta pēc biedru - strādnieku, inženiertehnisko darbinieku u.c. brīvprātīgas vienošanās. Biedri piedalās izgudrošanas un racionalizācijas darbā, palīdz ieviest dzīvē izgudrojumus, tehniskos uzlabojumus un racionalizācijas priekšlikumus.

Biedrība darbojas Vissavienības arodbiedrību centrālās padomes /VACP / vadībā un savu darbību īsteno caur pirmorganizācijām rūpnīcās, būvuzņēmumos, sovhozos, institutos u.c. Pirmorganizācijas ir biedrības pamats, un tās strādā iestāžu un uzņēmumu vietējo komiteju vadībā.

Biedrības uzdevumi:

1/ Organizēt masveida izgudrojumu un racionalizācijas kustību, lai veicināto PSRS tautas saimniecības nemitīgu augšanu.

2/ Veicināt izgudrojumu, racionalizācijas priekšlikumu, tehnisko atklājumu un uzlabojumu popularizēšanu, plašu izmantošanu un ieviešanu ražošanā.

3/ Sniegt praktisku palīdzību izgudrotājiem un racionalizatoriem, dodot kvalitatīvas konsultācijas, iesaistot saimnieciskās organizācijas izmēģinājumu un pētījumu izvešanā, izstrādājot rasējumus, ceļot racionalizatoru kvalifikāciju un aizstāvēt to tiesiskās intereses.

Par biedrības biedri var būt ikviens strādnieks vai mācī-

bu iestāžu audzēklis, kas piedalās izgudrojumu un racionalizācijas priekšlikumu izstrādāšanā vai piedalās to ieviešanā ražošanā.

Biedrības darbu vada Padome, kas no sava vidus izvēl padomes prezīdiju. Padome un prezīdijs strādā arodbiedrību padomes un Vissavienības izgudrotāju un racionalizatoru biedrības Centrālās padomes vadībā. Prezīdijs vada pirmorganizāciju darbu, organizē pieredzes apmaiņu, konferences, sanāksmes, izstādes, izstrādā finansu plānus u.c.

VIRB Latvijas republikaniskai padomei ir divas struktūrdaļas:

- 1/ sekretars,
- 2/ grāmatvedība.

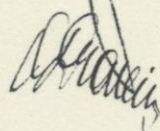
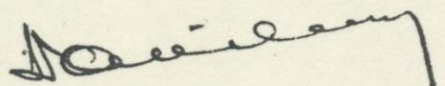
Dokumentāro materiālu zinātniski tehniskā apdare izdarīta otro reizi. 1962.g. sastādītie apraksti par 1958.-1960.g. pārstrādāti. Jaunie apraksti sastādīti pa struktūrdaļām. Dažas jau inventarizētas lietas darba procesā ir bijušas apvienotas un iesietas kopā, kādēļ vecie apraksti neatbilda lietu faktiskajam stāvoklim.

Samērā daudz glabāšanā atstāta sarakste ar Centrālo padomi, TSP, iestādēm un uzņēmumiem, pirmorganizācijām. Tas darīts ar apsvērumu, ka iestādēs un pirmorganizācijās sarakste ar VIRBU racionalizācijas darba jautājumos netiks atstāta glabāšanā.

1964.g. " " aprīlī

/VIRB Latv.republikāniskās
padomes priekšsēdētājs:

Ekspertu komisijas
priekšsēdētājs:

Д О П О Л Н Е Н И Е

к исторической справке архива ЛРС ВОИР

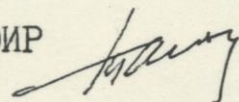
Начиная с 1966 года в республиканском совете ВОИР хранятся документы принятых изобретений и ведется переписка по этим вопросам. По-этому открывается новая опись № 4 "Принятые изобретения".

В Латвийском республиканском совете ВОИР, являющимся общественной организацией и работающей под руководством Совета профсоюза, на основании существующих положений группа народного контроля не создана.

Латвийский республиканский совет ВОИР социалистическое соревнование в масштабе республики между отраслями народного хозяйства не проводит. Отдельные вопросы по итогам соревнования, награждения победителей решаются на заседании Президиума ЛРС ВОИР и материалы по ним находятся в протоколах заседания президиума.

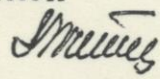
Соревнование среди работников ЛРС ВОИР, как учрежденческой и малочисленной по составу организации не проводится.

Председатель ЛРС ВОИР

И.Д.Талдонов

Председатель экспертной комиссии

И.Я.Кремере

Vēsturiskā izziņa (turpinājums)

I.

1989.g. Vissavienības Izgudrotāju un racionalizatoru biedrības Latvijas Republikāniskajā padomē bija 1990 pirmorganizācijas, 850 cehu organizācijas un tās biedru skaits sasniedza 125 500. Biedrībā pastāvēja 322 pagaidu jaunrades kolektīvi ar 1620 biedriem, 80 tehniskās jaunrades skolas, 1 tehniskās jaunrades un patentu institūts, 18 nozaru sekcijas, 595 kompleksās jaunrades brigādes, 31 sabiedriskais konstruktorbirojs, 3 pašdarbības tehniskās jaunrades klubi un 6 sabiedriskie patentu biroji.¹

1990.g. 4. februāra Latvijas Republikāniskās un nozaru padomes 4. apvienotajā plēnumā tika izskatīti jautājumi par pilnīgu ekonomisku un organizatorisku republikāniskās organizācijas patstāvību.²

1990.g. 21. martā Republikāniskās padomes prezidijs pieņēma lēmumu par virknes pirmorganizāciju likvidāciju komunālās saimniecības, sadzīves saimniecības, tirdzniecības, kokapstrādes rūpniecības, sakaru, mežrūpniecības, profesionāli tehniskās izglītības un vietējās rūpniecības apvienotajās padomēs.³

1990.g. 29. novembra prezidija biroja lēmumā tika norādīts, ka ar 1991.g. 1.janvāri Latvijas Republikāniskā padome organizē savu darbību pēc pilnīga saimnieciskā aprēķina un pašfinansēšanās principa, bet jau ar 1990.g. 1. oktobri tā samazinās atskaitījumus VIRB Centrālās padomes centralizētajā fondā.⁴

1991.g. 27. augustā Republikāniskās padomes prezidijs pieņēma lēmumu par VIRB Latvijas republikāniskās organizācijas statusu, kurā tika noteikts, ka saskaņā ar Latvijas Republikas 1991.g. 21. augusta Konstitucionālo likumu "Par Latvijas Republikas valstisko statusu" un ņemot vērā, ka Latvijas republikāniskā izgudrotāju un racionalizatoru biedrība pēc būtības ir neatkarīga sabiedriska organizācija, kuru neierobežo finansiālas, materiālas vai kādas citas saistības ar VIRB Centrālo padomi, tāpēc Latvijas Izgudrotāju un racionalizatoru biedrība darbojas saskaņā ar Latvijas Republikas jurisdikciju un ir VIRB Latvijas republikāniskās organizācijas juridisko tiesību pārņēmēja.⁵

Faktiski nav nekādu dokumentu, izņemot biedrības priekšsēdētāja rīkojumus par personālsastāvu, kas sniegtu pārskatu par biedrības darbību jaunajā statusā. Saskaņā ar LR Tieslietu ministrijas Uzņēmumu reģistra 1997.g. 16. septembra izziņu - sabiedrisko organizāciju valsts reģistrā nav reģistrēta Latvijas Izgudrotāju un racionalizatoru biedrība, bet 1993.g. 22. martā reģistrēta Latvijas Izgudrotāju biedrība ar nr. SO- 0025.

Biedrībai ir juridiskas personas tiesības, zīmogs un karogs ar savu nosaukuma apzīmējumu. Biedrības mērķis ir apvienot Latvijas izgudrotājus viņu tiesisko, ekonomisko kulturālo interešu aizstāvēšanai un sekmēt jaunu ideju un derīgu izgudrojumu izvešanu dzīvē.⁶

¹ F. Nr. 1856., apr. Nr. 1., lieta Nr. 280., 9. lapa

² Turpat, lieta Nr. 275., 9. - 10. lapa

³ Turpat, lieta Nr. 276., 17. - 22. lapa

⁴ Turpat, lieta Nr. 277., 25. lapa

⁵ Turpat, lieta Nr. 276., 23. lapa

⁶ Turpat, lieta Nr. 281., 1. lapa

8

Biedrības uzdevumi ir:

- sarīkot priekšlasījumus, jautājuma vakarus, zinātniskas sēdes, atklātas sapulces, apspriedes, kursus un izrīkojumus;
- izdot prospēktus, likumu izvilumus, žurnālus, grāmatas un tamlīdzīgus izdevumus par izgudrošanas jautājumiem;
- izstrādāt un sniegt pēc piederības likumprojektus un citus ierosinājumus patentēšanas un izgudrotāju interešu aizsargāšanas jautājumos un var ņemt šai nolūkā darbību attiecīgās kompānijās;
- dibināt dažādus fondus un stipendijas izgudrotāju pabalstīšanai;
- aizstāvēt biedru intereses valdībā, tiesās, pašvaldībās un sabiedriskajās iestādēs, kā arī pie privātām personām u.c.

Biedrība sastāv no neierobežota skaita:

- ◆ biedriem - izgudrotājiem;
- ◆ interesentiem;
- ◆ goda biedriem.

Biedrību pārvalda:

- pilnsapulce;
- padome;
- valde;
- revīzijas komisija.⁷

Par Latvijas Izgudrotāju biedrības darbību nav nekādu dokumentu, izņemot tās statūtu kopiju. Kaut gan LR Tieslietu ministrijas Uzņēmumu reģistra izziņā norādīts, ka Latvijas Izgudrotāju biedrība nav pašlikvidējusies, kā arī tās darbība nav izbeigta ar tiesas lēmumu, kā telefonsarunā paskaidroja biedrības priekšsēdētājs J. Augstkalns, neizvērsusi plašu darbību, pusgadu vai gadu pēc reģistrēšanas tā beigusī pastāvēt.

Pielikumā:

1. VIRB Latvijas Republikāniskās padomes štatu saraksts 1988.g.
2. Latvijas Izgudrotāju un racionalizatoru biedrības Republikāniskās padomes aparāta štatu saraksts uz 02.01.1991.
3. LR Tieslietu ministrijas Uzņēmumu reģistra izziņa.(kopija)

⁷ F. Nr. 1856., apr. Nr. 1., lieta Nr. 281., 1. - 3. lapa

II.

1994.g. LVA, klāt neesot biedrības priekšsēdētājam, pieņēma valsts glabāšanā visus Latvijas Izgudrotāju biedrības telpās esošos dokumentus: 24 maisus ar daļēji sakārtotām lietām par 1958. - 1988. gadiem un 3 maisus ar neaprakstītiem dokumentiem par 1989. - 1993. gadu.

1997.g. 2. pusgadā tika veikta Latvijas Izgudrotāju biedrības neaprakstīto dokumentu aprakstīšana un vērtības ekspertīze, kuras rezultātā saformētās lietas, pamatojoties uz 1980.g. lietu nomenklatūru, tika iekļautas pastāvīgi glabājamo lietu aprakstu turpinājumos:

- pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 1 - sekretariāts
Aprakstā iekļauti Republikāniskās padomes sekretariāta dokumenti par 1989. - 1991.g.: Republikāniskās un nozaru padomes 3. un 4. apvienotā plēnuma dokumenti; padomes prezidija lēmumu protokolu kopijas; prezidija biroja lēmumu protokoli; VIRB Centrālajai padomei nosūtītie un no tās saņemtie dokumenti, kā arī 1993.g. reģistrētās Latvijas Izgudrotāju biedrības statūtu kopija.
- pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 2 - grāmatvedība un sabiedriskās organizācijas
Aprakstā iekļauti grāmatvedības un sabiedrisko organizāciju dokumenti par 1989. - 1991.g.: apstiprinātie gada budžeti; izdevumu tāmes; finansu pārskati; statistiskie pārskati par darbu un padomes biedru skaitu; kopsavilkuma pārskati par izgudrojumiem un racionalizācijas priekšlikumiem; virsgrāmatas.
- personālsastāva lietu apraksts Nr. 3
Aprakstā iekļauti dokumenti par 1989. - 1993.g.: vadības rīkojumi par personālsastāvu; personas lietas; padomes darbinieku kontu kartītes; novatoru klubu štata un ārštata darbinieku kontu kartītes un algas izmaksas saraksti par 1962. - 1964.g.
- pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 4 - pieņemtie izgudrojumi un racionalizācijas priekšlikumi

Aprakstā iekļauti dokumenti par 1980. - 1988.g. iesniegtajiem izgudrojumiem un racionalizācijas priekšlikumiem, kuri nav iekļauti agrāk sastādītajos aprakstos.

Sastādīts arī islaicīgi glabājamo lietu saraksts par 1989. - 1992. gadiem: sarakstes kopijas par automašīnas piešķiršanu lietošanā uz vienu dienu, Lietuvā dzīvojošā racionalizatora G. Leitāna pensijas palielināšanu vai personālās pensijas piešķiršanu u.c., saimnieciskie līgumi, ceturkšņa statistiskie pārskati u.c.

Aktā par dokumentu atlasī iznīcināšanai iekļautas arhīva lietas, sarakste par racionalizatoru un izgudrotāju sūdzībām, budžeta projekti, žurnālorderi u.c. par laika periodu 1958. - 1992.g.

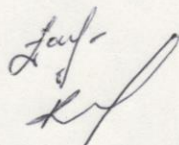
Lietas aprakstos Nr. 1 - 3 sistematizētas pēc nomināli - hronoloģiskā principa, bet aprakstā Nr. 4 - pēc alfabētiskā principa.

Dokumentu sastāvs ir nepilnīgs: nav nekādu sekretariāta un grāmatvedības, sabiedrisko organizāciju pastāvīgi glabājamo dokumentu par 1992. - 1993. gadu; nav darbinieku personas kartīšu par 1989. - 1993.g.; personas kontu kartīšu par 1992. - 1993.g.; nav nekādu dokumentu par 1989. - 1993.g. iesniegtajiem izgudrojumiem un racionalizācijas priekšlikumiem.

Dokumentu fiziskais stāvoklis ir apmierinošs.

Vēsturisko izziņu sastādīja

sektora vadītāja

A.Zandmane

vadošā arhīviste

A. Ķirsone

11

VIRB Latvijas Republikāniskās padomes štatu saraksts 1988.g.*

1. Priekšsēdētājs - 1
2. Priekšsēdētāja vietnieks masu organizatoriskajos jautājumos - 1
2. 1. Organizatoriski - metodiskais sektors
 - sektora vadītājs - 1
 - vecākais instruktors - 1
2. 2. Rīgas tehniskās jaunrades un patentu institūts
 - direktors - 1
2. 3. Pašdarbības tehniskās jaunrades nodaļa
 - nodaļas vadītājs - 1
 - instruktors - 1
3. Priekšsēdētāja vietnieks ražošanas - nozaru jautājumos - 1
3. 1. Ražošanas - nozaru nodaļa
 - nozares sekcijas priekšsēdētāja vietnieks - 1
 - vecākais instruktors - 4
 - instruktors - 1
3. 2. Autortiesību aizsardzības nodaļa
 - nodaļas vadītājs - 1
 - instruktors - jurists - 1
 - ekonomists - 1
4. Finanšu nodaļa
 - galvenais grāmatvedis - 1
 - galvenā grāmatveža vietnieks - 1
 - vecākais grāmatvedis - 1
5. Administratīvi - saimnieciskā nodaļa
 - nodaļas vadītājs - 1
 - apkopēja - 1

* F. Nr. 1856., apr. Nr. 1., lieta Nr. 276., 3. lapa

**Latvijas Izgudrotāju un racionalizatoru biedrības Republikāniskās padomes
aparāta štatū saraksts 1991. g. 2. janvārī.***

Priekšsēdētājs - 1

Galvenais grāmatvedis - 1

Priekšsēdētāja vietnieks - 1

Vadošais inženieris - 9

Vadošais juriskonsuls - 1

Administratīvi saimnieciskās nodaļas vadītājs - 1

Vecākais grāmatvedis - 1

Tehniskās jaunrades un patentu institūta direktors - 1

Apkopēja - 1

Ekspeditors - 1

* F. Nr. 1856., apr. Nr. 3., lieta Nr. 107., 1. - 2. lapa

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESLIETU MINISTRIJA
UZŅĒMUMU REĢISTRS

Pērses ielā 2. Rīgā, LV - 1011, LATVIJA

Tālr. 7225555. Fakss (371) 7242505

Nr. 3-14733.14

19 97 g. "16" septembris

Uz Nr. 08-06/724 15.09.97.

Latvijas valsts arhīva
direktorei
D.Kļaviņai

Bezdelīgu ielā 1,
Rīgā, LV 1007

Par Latvijas Izgudrotāju biedrību

J. cien. Kļaviņas kundze,

Sabiedrisko organizāciju valsts reģistrā nav reģistrēta "Latvijas izgudrotāju un racionalizatoru biedrība", bet 1993.gada 22.martā sabiedrisko organizāciju valsts reģistrā reģistrēta "Latvijas izgudrotāju biedrība" ar nr. SO-0025

Sabiedriskā organizācija "Latvijas izgudrotāju biedrība" atrodas Rīgā, Šķūņu ielā 17 un to vada Jānis Aūgstkalns.

Sabiedriskā organizācija "Latvijas izgudrotāju biedrība" nav pašlikvidējusies, kā arī tās darbība nav izbeigta ar tiesas lēmumu.

Ar cieņu,

Jānis Neimanis,
Sabiedrisko organizāciju reģistrācijas
nodaļas vadītājs

Latvijas Valsts arhīvs
2008. g. 09. 17. 97.
24

Šinī lietā 3 (trīs)
numurētas lapas
1997. g. «6» Janvārī
LVA arhivists J. Šimacone

Šinī lietā 13 (tūspadsmit)
numurētas lapas
1998. g. «5» Janvārī
LVA arhivists K. Šilūna